

Salon hyvinvointikertomus 2021 ja hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Vapaa-ajan lautakunta 19.05.2022 § 39
2879/00.01.02.02/2022

Valmistelijat

hyvinvointikoordinaattori Hilpi Tanska, hilpi.tanska@salo.fi, 02 778 2155,
terveyden edistämisen yhteyshenkilö Sari Sirkelä, sari.sirkela@salo.fi,
02 772 3645

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tärkeimpiä tehtäviä alueen elinvoimaisuuden kehittämisen rinnalla. Kuntalain 1 §:n mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvointityö tulee kiinteästi kuntastrategiaan sekä talouden ja toiminnan suunnitteluun.

Kaupungin johtoryhmä ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä, joka on osa kunnan kokonaisjohtamista. Poikkihallinnollinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä esittää suuntalinjoja ja toimii ohjaavana tahona erillisille työryhmille ja hankkeille. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmän puheenjohtajana vuonna 2022 toimii sivistyspalveluiden johtaja ja sihteerinä hyvinvointikoordinaattori.

Hyvinvoinnin edistäminen on koko kunnan tehtävä ja sen toteuttamiseksi toimijoiden ja eri toimialojen on yhdessä asetettava yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on laaja-alaista kaikkia hallinnonaloja velvoittavaa terveyteen ja hyvinvointiin sekä niiden taustatekijöihin vaikuttamista sekä suunnitelmallista voimavarojen kohdentamista.

Kaupungin toiminnasta suuri osa siirtyy vuoden vaihteessa Varsinais-Suomen hyvinvointialueen järjestettäväksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta on muutostilanteessa erittäin tärkeää säilyttää toimivat verkostot ja hyvät toimintatavat kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden turvaamiseksi. Kaupungin oman toiminnan lisäksi hyte-työtä tehdään monissa yhdistyksissä ja yhteisöissä ja ehkäisevää työtä esim. päihde-, mielenterveys-, ja lähisuhdeväkivaltatyötä tehdään myös seudullisena yhteistyönä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kunnalle jää lain mukaan edelleen vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin, kun tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Vastaava tehtävä on kirjattu myös hyvinvointialueelle. Kuntien ja hyvinvointialueiden tulee tehdä myös yhteistyötä hyvinvoinnin edistämiseksi.

Varsinais-Suomen alueellinen hyte-työryhmä koordinoi yhteistyötä ja sen alla on jo vuoden 2021 aikana kokoontunut useita alatyöryhmiä liikunnan, ravitsemuksen, kulttuurihyvinvoinnin, ehkäisevän päihdetyön, elintapaohjauksen ja järjestötyön osa-alueilla (<https://vshyvinvointialue.fi/article/tyoryhmat/>). Salo on ollut aktiivisesti mukana Varsinais-Suomen hyvinvointiyhteistyössä ja eri alatyöryhmien hyvinvointialuemuutoksen valmistelutoiminnassa, joka jatkuu edelleen vuoden 2022 ajan.

Kunnanvaltuustolle valmistellaan lakisääteisesti laaja hyvinvointikertomus kerran valtuustokaudessa ja lisäksi valmistellaan vuosittaiset hyvinvointikertomukset. Kertomusten tavoitteena on hyvinvointitiedon tuottaminen, analysointi ja kehittäminen sekä hyvinvointityön linjaaminen ja varhainen puuttuminen.

Hyvinvointikertomukseen sisältyy suunnitelmaosa, jossa on kuvattu tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi. Salon laaja hyvinvointikertomus valtuustokaudesta 2017-2020 on valmistunut vuosi sitten, mutta hyvinvointisuunnitelma alkaneelle valtuustokaudelle ei tuolloin valmistunut. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä tulisi päivittää vuosittain osana kuntasuunnittelua.

Esityslistan liitteenä oleva hyvinvointikertomus antaa kuvan väestön hyvinvoinnin tilasta vuonna 2021.

Koronapandemia leimasi vuoden 2021 toimintaa. Korona vaati äkillistä reagointia, uusien asioiden toteuttamista, vanhojen suunnitelmien muuttamista ja uusien toimintatapojen käyttöönottoa nopealla aikataululla. Yhteistyön, organisoitumisen ja henkilöstön joustavuuden avulla nämä saatiin toteutettua kuntalaisille.

Keväällä 2022 viimeistely ja valmistunut hyvinvointisuunnitelma koskee vuosia 2022-2025. Hyvinvointisuunnitelma on esityslistan liitteenä. Hyvinvointisuunnitelman laadinnassa on pyritty huomioimaan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen vuoden 2023 alusta alkaen kunnan ja hyvinvointialueiden yhteisenä tehtävänä, vaikkakaan yhteistyön muodot eivät ole vielä selvillä. Järjestöillä on myös tulevaisuudessa merkittävä rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä.

Hyvinvointisuunnitelman valmistelun teeman kaksi Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö -alatyöryhmässä on kokeiluluontoisesti viety Salon kartalle paikkatietona erilaisia hyvinvointi-indikaattoreita, joilla on tutkitusti vaikutusta kuntalaisten hyvinvointiin. Tässä työssä on käytetty apuna Suomen ympäristökeskuksen kehittämää StrateGIS-työkalua sekä Suomen ympäristökeskuksen asiantuntija-apua. Paikkatietona käsiteltyjä indikaattoreita olivat esim. leikkipaikat, kokoontumispaikat, rakennetut kulttuuriympäristöt ja julkiset taideteokset, joukkoliikenteen pysäkit, koulut ja päiväkodit, valaistut kulkuväylät ja kevyen liikenteen väylät, ulkoilureitit, lähivirkistysalueet ja luonnonsuojelualueet, vesistöjen läheisyys, hyvä ilmanlaatu, liikenneturvallisuus ja kierrätyspisteet.

Kerätyllä materiaalilla voidaan kuvata Salon elinympäristön hyvinvointipotentiaalia eri alueilla ja suhteuttaa hyvinvointitekijöitä alueiden väestöpohjaan. Paikkatiedon hyödyntäminen hyvinvointityössä vaatii enemmän työstämistä eivätkä vuosien 2022-2025 hyvinvointisuunnitelman kirjatut tavoitteet vielä ole sidoksissa kerättyihin paikkatietoihin. Esityslistan oheismateriaalina on kuvattu työryhmän asettama turvallisen ja viihtyisän elinympäristön kokonaistavoite sekä listattu kartalle viedyt indikaattorit aihetasolla. Toisessa oheismateriaalissa on kuvattu kartalla Salon nykytilaa valittujen indikaattorien osalta yhteen laskettuna kokonaisarviona.

Esittelijä	Sivistyspalveluiden johtaja
Päätösehdotus	Vapaa-ajan lautakunta merkitsee vuoden 2021 hyvinvointikertomuksen tiedokseen sekä esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle vuosien 2022-2025 hyvinvointisuunnitelman hyväksymistä kaupungin hyvinvoinnin edistämistyötä ohjaavaksi asiakirjaksi.
Päätös	Vapaa-ajan lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen. Merkittiin, että hyvinvointikoordinaattori Hilpi Tanska poistui kokouksesta klo 18.45.
Tiedoksianto	Kaupunginhallitus

